

Översikt av svensk medieforskning om invandring och etnisk mångfald

Heike Graf*

Inom den svenska medie- och kommunikationsvetenskapen är forskningen kring migration och etnisk mångfald ett relativt nedprioriterat ämne. Det kan te sig märkligt i en tid kännetecknad av stora migrationsrörelser som förändrat samhället till att bli allt mer etniskt och kulturellt heterogent. Dessa samhällsförändringar har konsekvenser för det offentliga samtalet. Ett tecken på att det är ett konfliktområde är till exempel SR-anställdas upprop från 2020 om upplevelser av rasism på public service-företaget. Det visar att forskning kring mediernas roll i det globala och mångkulturella samhället behövs mer än någonsin.

Den svenska forskningen inom ämnet har i för sig en lång tradition. Den inleddes redan under 1970-talet med undersökningar av invandrarnas mediekonsumtion. Dock utgörs den största delen fram till idag av

* Heike Graf är medieforskare och professor vid Institutionen för kultur och lärande på Södertörns högskola.

kvantitativa innehållsanalyser av mediers rapportering kring invandring. Huvuddelen av den tidiga forskningen är uppdragsforskning, men med tiden kom viss egen forskning igång inom lärosätena. På sistone har den dock till stor del avstannat. Det har skrivits några avhandlingar och gjorts betydande forskningsinsatser, men det saknas kontinuitet.

I mitt bidrag ger jag en översikt av vad som forskats om i Sverige och försöker avslutningsvist ge några svar på varför det finns ett relativt lågt intresse för ämnet. För systematikens skull följer jag en kronologisk ordning utifrån den klassiska indelningen av medieforskning i mediernas representation, produktion och användning inklusive reception.¹

Medierapporteringen om invandring

När det handlar om innehållsanalyser, det vill säga mediernas bevakning av invandring, har framför allt den tvärvetenskapliga diskursanalysen starkt influerat forskningen. Med avstamp i till exempel postkoloniala teorier som utgår ifrån att kolonialismens tankesätt präglar samhället än idag, har konstaterats rent generellt att journalistiken hjälper till att upprätthålla och förstärka diskrimineringen och splittringen i samhället. Uppmärksamheten läggs här speciellt på ”andrafering”. På senare tid har sociala medier inkluderats i forskningen och därmed har de traditionella medi-

¹ I samband med avsnitten om representation och produktion återanvänder jag delar av mitt kapitel i *Handbok i journalistikforskning* (Graf 2019).

ernas roll relativiserats. Nedan följer några slutsatser från studier som har bedrivits inom vårt ämne.

Kvantitativa innehållsanalyser av nyhetsmediernas rapportering började under 1980-talet med en rapport från *Diskrimineringsutredningen* redigerad av **Love Hedman** (1985) och med ett bidrag av **Ylva Brune** (1985). Rapporten visade att medierapporteringen om invandring visserligen hade ökat sedan 1960-talet men inte var något viktigt mediebevakningsområde. I början av 1980-talet bedömdes bilden av invandrarna i medierna som relativt neutral, dock noterades att de negativa inslagen hade ökat med åren (Hedman, 1985). Några år senare visade **Britt Hultén** med flera (1988), **Kent Asp** (1998) och **Gunilla Hultén** (2006) att mediebilderna hade en tydlig *bias*. Invandrare förknippas enligt deras studier ofta med problem och brott eller framställs som offer. Journalistikens sätt att förenkla komplexa förhållanden resulterade i ett ”vi och dem”-perspektiv, till exempel ställdes arbetande myndighetspersoner mot arbetslösa flyktingar (Hultén, 1993).

I den första svenska avhandlingen i ämnet undersökte **Birgitta Löwander** (1997) föreställningar om invandrare, om rasism och antirasism i svensk nyhetsrapportering. Med utgångspunkt i diskursteori konstaterade hon att nyhetsjournalistiken reproducerar rasism samt bidrar till att legitimera invandrarnas underordnade ställning i samhället. Efterföljande studier av till exempel **Per-Markku Ristilampi**, **Lars Nord & Gunnar Nygren** och **Ylva Brune** har med jämna mellanrum bekräftat i grunden samma narrativ: Invandraren blir ofta ”problemet” och nämns i samband med kriminalitet, omoderna traditioner,

bidragsberoende etcetera (Ristilammi, 1998; Nord & Nygren, 2002; Brune, 2004). Personer med invandrarbakgrund kommer sällan till tals (Asp, 2002). De exotiseras eller deras ”otidsenlighet” ställs mot svensk modernitet i till exempel utrikesjournalistiken som **Anna Roosvall** bland annat noterar i sin avhandling (Roosvall, 2005). Invandrare beskrivs med stereotypa adjektiv i till exempel SVT:s nyhetsprogram som **Marina Ghersetti** (2009) har undersökt. Sverige är i en studie av Ylva Brune ”drömlandet” där invandrare ska assimileras (Brune, 2004). De icke västerländska kvinnorna beskrivs sällan som individer utan som en homogen grupp. De framställs i regel som förtryckta och befinner sig utanför det svenska samhället. Dock finns det ett undantag: den mördade Fadime Sahindals framställs som en självständig kvinna som har tagit ett steg mot det svenska samhället, enligt en studie av **Lena Grip** (2002).

Efter en längre paus kom i mitten av 2010-talet, förmodligen på grund av den rekordstora flyktinginvandringen 2015, en rad nya innehållsanalyser som numera också inkluderar sociala medier och komparativa studier. Intressant är att i internationella och komparativa studier anses den svenska mediebildens av flyktinginvandring vara mer positiv än i andra europeiska länder. Flyktingar framställs i svenska medier sällan som ett hot mot välfärdssamhället, snarare som tillskott, och medierna ger uttryck för en mer liberal och human asylpolitik (Berry med flera, 2015, s. 9). Detta var ett resultat som bekräftades av **Jan Fredrik Hovden** med flera (2018) i en omfattande kvantitativ skandinavisk studie om pressbevakningen av den så

kallade flyktingkrisen. **Kristina Riegert** och Jan Fredrik Hovden betonar att särskilt kulturjournalisterna i skandinavisk press är mindre benägna än nyhetsjournalisterna att stereotypisera invandraren utan ger en mer positiv bild och låter invandraren komma till tals (Riegert & Hovden, 2019).

Svenska studier av nyhetsjournalistiken – utan internationella jämförelser – kommer dock fram till andra slutsatser. **Niklas Bolin** med flera (2016) konstaterar att mellan 2010–2015 var det bara få ledarsidor i nationell dagspress som förmedlade en positiv bild av invandring och integration, och att den negativa gestaltningen ökade under 2015 (s. 203 ff.). En ny publicerad studie av **Mattias Ekman** och **Michał Krzyżanowski** (2021) som också fokuserar på ledarsidor (i två dagstidningar) och inkluderar tidsperioden från 2015 till 2019 bekräftar denna undersökning. Författarna hävdar att gamla argument som exempelvis att stor invandring är ett hot mot svenska grundvärden och att multikulturalism försvagar ekonomin reproduceras vilket bidrar till växande rasism i samhället (s. 83). En annan mer omfattande kvantitativ innehållsanalys av **Jesper Strömbäck** med flera (2017) av hur svensk nyhetsjournalistik i rikstäckande press rapporterade om invandring (och inte enbart om flyktingar) mellan januari 2010 och juni 2015 styrker tidigare svensk forskning att negativ rapportering kring invandring är mer förekommande än positiv rapportering. Till de vanligaste gestaltningarna hör att invandring ”försvagar den sociala sammanhållningen”, ”bidrar till kriminalitet” och ”försvagar Sverige ekonomiskt” (Strömbäck med flera, 2017, s. 56).

Sentida forskning som inkluderar sociala medier ser nyhetsmediernas rapportering och inflytande i ett annat ljus. **Victoria Yantseva** (2020) jämför utvalda dagstidningar med sociala medier och kommer fram till att tonläget på både Twitter och Flashback är mer negativt än i de traditionella medierna. De traditionella medierna behandlar ämnet mer från politikens sida medan Twitter och Flashback fokuserar på invandringens sociala effekter. I rapporteringen om invandringens sociala effekter hittar forskaren också de mest negativa yttrandena om invandring. Negativa attityder mot invandringen är inte något nytt i Sverige, men exempelvis Facebook gör det möjligt för dessa tidigare spridda invandringsfientliga grupper att samlas på nätet och göra sin röst hörd. Därmed ökar faran att hat och konspirationsteorier normaliseras och blir mainstream enligt **Samuel Merrill** och **Mathilda Åkerlund** (2018, 348). Detta visar också **Mattias Ekman**s undersökning av hur invandringsfientliga aktörer sprider sina budskap i sociala medier (Ekman, 2018, 2019). Bland de mest delade inslagen är påståenden att politiker och traditionella medier ljuger om vad som verkligen händer i landet och att det vanliga folket måste betala priset för ökad invandring. Öppet rasistiska uttalanden som hävdar att invandrarna inte ska ha plats i samhället hör här till vardagen vilket gradvis bidrar till att tidigare oacceptabla attityder och yttringar normaliseras (Ekman, 2019). Det är ett argument som återkommer i den ovan nämnda studien av Ekman och Krzyzanowski (2021).

En aktuell studie som söker svar på vilken inverkan medierapporteringen har på människors attityder till

invandring är en kvantitativ långtidsundersökning utförd av **Nora Theorin** och **Jesper Strömbäck** (2020). Utifrån människors medieanvändning drar författarna bland annat slutsatsen att det inte längre är de traditionella medier som har den största påverkan i frågan utan snarare de invandringsfientliga och högerextrema medieplattformar som bidrar till en ökande polarisering i samhället.

Produktionsstudier

Produktionsstudier inom mångfaldsområdet i Sverige fokuserar framför allt på forskning om de traditionella nationella medierna, med användning av postkoloniala teorier eller organisationsteorier.

Den första medieforskningen i Sverige sysslade dock med minoriteternas och invandrarnas medier. **Lise Blomqvist**, som då var informationschef vid Invandrarverket, besökte invandrartidningarnas redaktioner, intervjuade journalister och företrädare för invandrargrupper och pekade redan då på brister i rekryteringen av ”minoritetsjournalister” samt i vidareutbildningen av befintliga journalister (Blomqvist, 1982, 86f.). Hon kritiserade även forskningens ignorering av minoriteternas medieprodukter. Förutom en kartläggning och analys av situationen för minoritetsmedier initierad av Presstödsnämnden (Minoriteternas medier, 2002) och en uppföljning (Camauër, 2005) samt en ny publicerad studie av ryskspråkiga medier (Voronova m fl, 2020) är ämnet helt frånvarande i forskningen.

Leonor Camauërs kartläggningen (2005) har visat bl a att en stor del av den etniska medieproduktionen

inom press, radio och tv utförs som ideellt arbete och att statligt stöd bara gavs till tryckta medier vilket försvårar denna möjlighet för invandrare. Dock har det under tiden med internetmediernas frammarsch blivit enklare att producera och sprida eget medieutbud, men detta har (än så länge) inte fått forskarnas uppmärksamhet.

Forskningen har fokuserat på de traditionella majoritetsmedierna. I slutet av 1990-talet påpekade svenska medieforskare avsaknaden av relevant forskning som kopplar medierapporteringen om mångkultur till institutionella villkor och processer (Rapport från FSMK, 1998). Anledningen var tanken att en snäv medierapportering sannolikt också har något med en snäv rekrytering att göra. På uppdrag av Integrationspolitiska maktutredningen undersökte **Monika Djerf-Pierre** och **Anna Levin** (2005) maktfördelningen mellan invandrare och infödda i svenska nyhetsmedier och visade att journalister med utomnordisk bakgrund är underrepresenterade på alla nivåer och avdelningar (Djerf-Pierre & Levin, 2005, s. 173). Även den statliga utredningen om strukturell diskriminering tog upp den kunskapsbrist som råder inom området (SOU 2005:56, s. 161). Under rubriken "massmedier" står att läsa att stereotypa bilder av invandrare i medierna påverkas av de anställdas etniska bakgrund som består av en "överrepresentation av majoritetsbefolkningen" (SOU 2005:56, s.136). I en delrapport till utredningen presenterar Camauër en intervjuundersökning med mediearbetare med utomeuropeisk bakgrund verkamma i majoritetsmedier med syfte att "frilägga mekanismer för strukturell diskriminering i majori-

tetsmedierna” (Camauër, 2006, s. 48). Till diskriminering räknades mekanismer vid rekrytering, diverse anställningsformer, diskriminerande behandling av chefer och kollegor, ”ghettoisering” av vissa redaktioner samt ”förnekandets mekanismer” (Camauër, 2006, s. 75). Det betyder att redaktioner med en högre andel journalister med utländsk bakgrund, som exempelvis producerar mångfalds- och integrationsrelaterade program, har låg status inom medieföretaget. De tenderar att ha lägre produktionsresurser och löner och därmed sämre utvecklingsmöjligheter (Camauër, 2006, s. 61, 63). Rapporten betonar utifrån postkoloniala teorier att journalistyrket länge har varit ett ”vitt” och mansdominerat yrke. Kvinnor har emellertid kommit in i yrket under senare tid, men den etniska snedrekryteringen kvarstår (SOU 2006:21).

Efterföljande forskning har koncentrerat sig på mångfaldsfrågor som berör förhållanden internt inom medieföretagen, det vill säga frågor kring organisationskultur, ledarskap, rekrytering, teamarbete och karriärchanser för journalister med invandrabakgrund för att komma åt frågan om vad som bidrar till att underrepresentationen kvarstår (Graf red 2011a). Strukturer (Hultén 2009, 2011, Camauër 2011a, 2011b.) eller förväntningsstrukturer (Graf 2011b, 2017) ses som hinder för framgångsrikt mångfaldsarbete.

I tidigare forskning finner jag (Graf 2011b, 2017) att hindret för mångfald ligger i hur journalistens kompetens bedöms i organisationen, det vill säga om en invandrabakgrund ses som plus eller minus. Om det *per se* förväntas att en journalist med migrationsbakgrund är mindre kompetent då misslyckas mångfalds-

arbetet (Graf, 2017). Många medieföretag bedriver numera en aktiv mångfaldspolitik som undersöktes i komparativa studier. Gunilla Hultén (2014) analyserar mångfaldspolicyn hos public service-medier och drar slutsatsen att det finns ett glapp mellan principer och praktiker (Hultén, 2014, s. 162). I en jämförande studie av svensk och finsk mångfaldspolicy inom public service konstaterar **Karina Horsti** och Gunilla Hultén (2011) att det pågår ett skifte från multikulturella till diversity management-policys, dvs en form av professionalisering av mångfaldsarbete, vilket författarna bedömer som en risk eftersom marknadslogiken riskerar att ta över (Horsti & Hultén, 2011; se även Horsti m.fl., 2014). Däremot påpekar **Jan Inge Jönhill** (2011, 2012a, 2012b) att diversity management som ledningsstrategi är ett exempel på hur kulturell mångfald i ett företag kan ses som en resurs och därmed som en vinnande strategi för att till exempel attrahera nya publik.

Mediereception- användning

Forskning med fokus på invandrarnas mediereception och medieanvändning bygger på teorier om mediepraktiker, identitet, transnationalism och diaspora.

Redan under 1970-talet inleddes publikundersökningar med invandrarfokus. Anledningen till detta var att *Invandrarutredningen* från 1974 kritiskt konstaterade att SR:s programutbud inte tog hänsyn till invandrarna, något som ansågs vara orimligt eftersom dessa personer också var licensbetalare. Detta ledde till fler studier utförda av SR:s avdelning för publik- och programforskning. **Birgitta Löwander** gav en över-

blick av olika invandrargrupperns medieanvändning och kom fram till att efterfrågan på program på egna språk är större än vad SR erbjuder (Löwander, 1976–1981, del 6, s. 2). Först vid slutet av 1990-talet gjordes en systematisk undersökning av invandrarnas tillgång till medier och medievanor av **Lennart Weibull** och **Ingela Wadbring** (1998). Slutsatsen är – icke överraskande – att invandrare använder svenska medier i mindre utsträckning än svenskar, däribland läser de mindre dagstidningar med undantag av gratistidningen Metro. Andra generationens invandrare uppvisar däremot mer likheter med svenskar. Hur invandrare använder sig av svenska medier är i fokus för efterföljande studier som i en nyare SOM-undersökning av **Linn Annerstedt** med flera (2017) där invandrare finner det svårt att förstå svenska nyheter på TV och radio. Även två kvalitativa studier av **Nora Theorin** (2017) och **Michelle Timmermans** (2018) bekräftar att språkkunskaper, utbildningsnivå och framförallt tillit till svenska nyhetsmedier är viktiga parametrar för mediekonsumtionen.

Med satellit-TV och senare internet har det blivit enklare för invandrare att följa utvecklingen i hemlandet samt hålla kontakt till släkten hemma. **Ingegerd Rydin** och **Ulrika Sjöberg** (2008) undersökte i samband med ett större forskningsprojekt invandrarnas internetanvändning och hur unga och äldre navigerar mellan olika medier i det nya landet. Internet har fått en stor betydelse för dessa familjer inte bara för att hålla kontakt med släkten och vänner utan också för att bygga upp nya nätverk. En aktuell studie av nyanländas internetvanor visade att mobiltelefonen spelar en

central roll för att klara den nya vardagen (Graf, 2018). För några har ständig internetnärvaro som inkluderar konsumtion av transnationella medier blivit viktig för att ”overcome the feeling of being the ’other’” i det nya landet (Sjöberg & Rydin 2014, s. 207) och för andra en källa för att kunna orientera sig i en främmande kultur eller även både och (Graf 2018). Dessa nya mediers roll har tolkats som att skapa ett rum för deltagande (Sjöberg & Rydin, 2011) och främja hemhörighet i det nya landet i en studie av **Magnus Andersson** (2008).

Sammanfattning

Trots betydelsefulla insatser vill jag hävda att forskningsfältet har relativt låg status inom medieforskningen jämfört med andra aktuella ämnen som digitalisering, algoritmer och övervakning.² Det är inte heller något speciellt för forskningen, även på medie företag har jag hört argumentet att det är ett hinder i karriären att jobba med mångfaldsfrågor, som en respondent uppgivet uttryckte det (Graf 2017). På samma sätt berättades i Leonor Camauers studie från 2006 att invandrarprogrammen har låg status inom medieföretagen. Färgar här invandrarens låga status av sig på själva forskningen? Ämnet förknippas oftast med konflikter, problem och negativ särbehandling och verkar dessutom mest locka kvinnliga forskare. Är det en typisk kvinnosyssla som befattar sig med de ”svaga” och ”marginaliserade” i samhället?

² På det internationella planet finns t ex betydande satsningar på att inkludera frågor kring digitalisering i migrationsforskningen som fått namnet ”digital migration studies” (Leurs & Prabhakar 2018).

Även inom det forskningsfält vi här studerar finns en viss hierarki: Framför allt kvantitativa innehållsanalyser av diverse majoritetsmedier står högt i kurs. Det förvånar inte eftersom det i grunden handlar om traditionella och etablerade medier. När fokus där-
emot riktas mot själva invandraren eller mot minoriteter då svalnar intresset. Etnografiska studier av olika invandrargrupperns medieanvändning är lägre prioriterade och allra lägst rankas kvalitativa produktionsstudier såväl inom majoritets- som minoritetsmedier med fokus på etnisk mångfald.

Det måste medges att fältet inte har utvecklat egna teorier utan i allt väsentligt tar avstamp i olika samhällsteorier och modeller som är normativa (till exempel postkoloniala teorier) eller kritiska teorier (till exempel Frankfurtskolan) och som utgår från idealet att alla, inklusive invandrare, ska få möjligheten att delta i det offentliga samtalet. Här används teorier om kosmopolitism, som har sin utgångspunkt i idén att ett världssamfund borde vila på värden som gästfrihet, solidaritet, öppenhet och tolerans. Det är viktiga värden för samhället men ger enligt min uppfattning för få analytiska verktyg i handen för att kunna förklara olika fenomen som exempelvis upplevd rasism inom public service-redaktioner. Moraliska imperativ gör det svårt att gå bakom spontana föreställningsvärldar och betrakta ett fenomen empiriskt.

Migrationsforskningen i sig lider av att begrepp som integration, multikulturalism och kultur flitigt har använts i den politiska diskursen. Här behövs en nyorientering för forskningen. För att avgränsa sig från de politiska konnotationerna krävs nya, mer differentierade

begrepp för att hålla distans till politiken och inte redan från början utesluta aspekter från vetenskapliga frågeställningar. Annars kan forskaren få svårt att distansera sig från de politiska implikationerna där integration numera mestadels betyder att invandrare måste anpassa sig och att multikulturalism har misslyckats. Genom att forskaren backar ett steg och reflekterat kring hur ett fenomen observeras, frågar hen inte i första steget hur något bör eller inte bör vara utan hen frågar hur något ter sig och vilken funktion det uppfyller eller, med andra ord, vad ”det gör” (Jönhill 2012a, 58).

Forskning kring medier och migration kräver ett tvärvetenskapligt angreppssätt. Men förutom möjligen rasismforskningen är medieforskningen inom det här aktuella ämnesområdet sällan integrerad i större samarbete över ämnesgränser. Medieforskningen gör en eller annan punktinsats oftast i samband med samhällsproblem som ska ”lösas” och koncentrerar sig på olika små fallstudier som avslutas efter två till tre år och snabbt faller i glömska. Något sammanhängande och vägvisande finns det inte tillräckligt av i svensk medieforskning om migration. På samma sätt är historiska undersökningar nästan obefintliga med bara några få undantag, två äldre avhandlingar av Gunilla Hultén (2006) och Merja Ellefson (2007) samt en nypublicerad av **Philipp Seufferling** (2021).

Referenser

- Andersson, Magnus (2008). The matter of media in transnational everyday life. I Rydin, Ingela., & Sjöberg, Ulrika. (red). *Mediated crossroads: identity, youth culture and ethnicity: theoretical and methodological challenges*. (39–54), Nordicom, University of Gothenburg.
- Annerstedt, Linn., Bergström, Annika & Ohlsson, Jonas (2017). Tillgängliga nyhetsmedier, SOM-rapport 2017:22. Göteborg: The SOM-Institut.
- Asp, Kent (1998). *Flyktingrapporteringen i Rapport och varför så negativt?* Göteborg: JMG, Göteborgs universitet.
- Asp, Kent (2002). *Integrationsbilder – medier och allmänhet om integrationen*. Integrationsverkets rapportserie 2002:02. Norrköping: Integrationsverket.
- Berry, Mike, Garcia-Blanco, Inaki., & Moore, Kerry. (2015). *Press coverage of the refugee and migrant crisis in the EU: a content analysis of five European countries*. Report prepared for the UNHCR.
- Blomqvist, Lise (1982). *Massmedia för minoriteter*. Stockholm: Liber.
- Bolin, Niklas, Hinnfors, Jonas & Strömbäck, Jesper (2017). Invandringen på ledarsidorna i svensk nationell dagspress 2010–2015. I L. Truedson (red.), *Migrationen i medierna. Men det får en väl inte prata om?* (192–212). Stockholm: Institutet för mediestudier.

- Brune, Ylva (1985). Journalisten som verklighetens dramaturg. I *Invandrare i tystnadsspiralen: journalisten som verklighetens dramaturg: en rapport från Diskrimineringsutredningen* (s. 197–238). Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet.
- Brune, Ylva (2004). *Nyheter från gränsen: tre studier i journalistik om ”invandrare”, flyktingar och rasistisk våld*. Diss. Göteborg: JMG, Göteborgs universitet
- Camauër, Leonor (2005). *Minoritetsmedier och minoritetsmediepolitik i Sverige: en kartläggning*. Stockholm: Styrelsen för psykologiskt försvar.
- Camauër, Leonor (2006). Mediearbetare med utländsk bakgrund och majoritetsmediers diskrimineringsmekanismer. I L. Camauër & S.A. Nohrstedt (red.), *Mediernas Vi och Dom. Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen* (s. 35–88). SOU 2006:21. Stockholm: Fritzes.
- Camauër, Leonor (2011a). Drumming, Drumming, Drumming. Diversity Work in Swedish Newsrooms. I E. Eide & K. Nikunen (red.), *Media in Motion: Cultural Complexity and Migration in the Nordic Region* (s. 37–52). Farnham: Ashgate.
- Camauër, Leonor (2011b). Making a (small) Difference? Swedish Media Workers' Views on the Contributions of Their Ethnic Minority Colleagues. I H. Graf (red.), *Diversity in Theory and Practice: News Journalists in Sweden and Germany* (s. 149–178). Göteborg: Nordicom.

- Djerf-Pierre, Monika & Levin, Anna (2005). Mediefältets janusansikte: medieeliten, journalisterna och mångfalden. I DS 2005:12. *Makten och mångfalden. Eliter och etnicitet i Sverige* (s. 166–226). Stockholm: Fritzes.
- Ekman, Mattias (2018). Anti-refugee mobilization in social media: The case of Soldiers of Odin. *Social Media+ Society*, 4(1), 1–11.
- Ekman, Mattias (2019). Anti-immigration and racist discourse in social media. *European Journal of Communication*, 34(6), 606–618.
- Ekman, M., & Krzyzanowski, M. (2021). A populist turn?: News editorials and the recent discursive shift on immigration in Sweden. *Nordicom Review*, 42(S1), 67–87.
- Ellefson, Merja (2007). *Staten är vår herde god: representationer av annorlundahet och ordning i fyra svenska trettiotalstidningar*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet.
- Ghersetti, Marina (2009). *Personer med invandrarbakgrund i SVT:s nyhetsprogram: en innehållsanalys av Rapport, Aktuellt, Sportnytt och Kulturnyheterna 2001*. Göteborg: JMG, Göteborgs universitet.
- Graf, Heike (red.) (2011a). *Diversity in theory and practice: News journalists in Sweden and Germany*. Göteborg: Nordicom.
- Graf, Heike (2011b). Examining ethnicity in German newsrooms. I Heike Graf (red.), *Diversity in theory and practice. News journalists in Sweden and Germany* (121–148). Göteborg: Nordicom.

- Graf, Heike (2017). What structures? A communicative approach to ethnic diversity in German media companies. *Journalism Practice*, 11(5), 544–558.
- Graf, Heike (2018). Media practices and forced migration: Trust online and offline. *Media and Communication*, 6(2), 149–157.
- Graf, Heike (2019). Journalistiken, den etniska mångfalden och migrationen. I Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper (eds). *Handbok i journalistikforskning* (311–324). Lund.
- Grip, Lena (2002). Mediernas syn på De Andra: en medieanalytisk studie i samband med mordet på Fadime. Karlstad: Institutionen för samhällsvetenskap, Karlstad Universitet.
- Hedman, Love (red.) (1985). *Invandrare i tystnadsspiralen. Journalisten som verklighetens dramaturg. En rapport från Diskrimineringsutredningen*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet
- Horsti, Karina, & Hultén, Gunilla (2011). Directing diversity: Managing cultural diversity media policies in Finnish and Swedish public service broadcasting. *International Journal of Cultural Studies* 14(2), 209–227.
- Horsti, Karina, Hultén, Gunilla, & Titley, Gavan (red.) (2014). *National conversations: Public service media and cultural diversity in Europe*. Bristol: Intellect.
- Hovden, Jan Fredrik, Mjelde, Hilmar, & Gripsrud, Jostein (2018). The Syrian refugee crisis in Scandinavian newspapers. *Communications*, 43(3), 325–356.

- Hultén, Britt (1993). *Det onda och det goda Sverige: bilden av flyktingar, invandrare och rasism i svensk press vecka 46 1991*. Stockholm: JMK, Stockholms universitet.
- Hultén, Britt., Lugn, Anders., & Thurén, Torsten. (1988). *Journalister, invandrare, flyktingar*. Stockholm: Journalisthögskolan.
- Hultén, Gunilla (2006). *Främmande sidor. Främlingskap och nationell gemenskap i fyra svenska dagstidningar efter 1945*. Diss. Stockholm: JMK, Stockholms universitet.
- Hultén, Gunilla (2006). *Främmande sidor. Främlingskap och nationell gemenskap i fyra svenska dagstidningar efter 1945*. Diss. Stockholm: JMK, Stockholms universitet.
- Hultén, Gunilla (2009). *Journalistik och mångfald*. Lund: Studentlitteratur.
- Hultén, Gunilla (2011). Diversity disorders. Ethnicity and newsroom cultures. I H. Graf (red.), *Diversity in theory and practice: News journalists in Sweden and Germany* (s. 95–120). Göteborg: Nordicom.
- Hultén, Gunilla (2014). A Vulnerable diversity. Diversity policies in Swedish public service media. I. Horsti, Karina, Hultén, Gunilla & Gavan Titley (red.), *National conversations. Public service media and cultural diversity in Europe* (s. 147–166). Bristol: Intellect.
- Jönhill, Jan I. (2011). *Mass media organizations and managing diversity: possibilities and limitations. From a communicational systems theoretical perspective*. I H. Graf (red.), *Diversity in theory and practice: News journalists in Sweden and Germany* (s. 47–94). Göteborg: Nordicom.

- Jönhill, Jan I. (2012a). *Inklusion och exklusion: en distinktion som gör skillnad i det mångkulturella samhället*. Stockholm: Liber.
- Jönhill, Jan I. (2012b). Inclusion and exclusion. A guiding distinction to the understanding of issues of cultural background. *Systems Research and Behavioral Science*, 29(4), 387–401.
- Leurs, Koen & Prabhakar, Madhuri (2018). Doing digital migration studies: Methodological considerations for an emerging research focus. In *Qualitative research in European migration studies* (pp. 247–266). Springer, Cham.
- Löwander, Birgitta (1976–1981). *Invandrare i mediasamhället*. Stockholm: Publik- och programforskningsavdelningen, Sveriges Radio.
- Löwander, Birgitta (1997). *Rasism och antirasism på dagordningen: studier av televisionens nyhetsrapportering i början av 1990*. Diss. Umeå: Umeå universitet.
- Merrill, Samuel & Åkerlund, Mathilda (2018). Standing up for Sweden? The racist discourses, architectures and affordances of an anti-immigration Facebook group. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 23(6), 332–353.
- Minoriteternas medier: kartläggning och analys av situationen för medier som främst riktar sig till invandrare och nationella minoriteter i Sverige*. (2002). Stockholm: Presstödsnämnden.
- Nord, Lars., & Nygren, Gunnar (2002). *Medieskugga*. Stockholm: Atlas.
- Rapport från FSMK konferensen ”Främlingssynen i journalistiken”*. Stockholm: JMK den 29 januari 1998.

- Riegert, Kristina, & Hovden, Jan F. (2019). Identity, empathy and argument: Immigrants in culture and entertainment journalism in the Scandinavian press. *Javnost-The Public*, 26(2), 158–176.
- Ristilammi, Per-Markku (1998). Den svarta poesin: förorten som speglingsyta. I Y. Brune (red.), *Mörk magi i vita medier: svensk nyhetsjournalistik om invandrare, flyktingar och rasism* (s. 59–71). Stockholm: Carlsson.
- Roosvall, Anna (2005). *Utrikesjournalistikens antropologi: nationalitet, etnicitet och kön i svenska tidningar*. Diss. Stockholm: JMK, Stockholms universitet.
- Rydin, Ingegerd & Sjöberg, Ulrika (2008). Internet as a communicative space for identity construction among diaspora families in Sweden. I Rydin, Ingegerd & Sjöberg, Ulrika (red). *Mediated crossroads. Identity, youth culture and ethnicity. Theoretical and methodological challenges*. Göteborg: Nordicom, 193–214.
- Seuferling, Philipp (2021). *Media and the refugee camp: the historical making of space, time, and politics in the modern refugee regime*. Diss. Huddinge: Södertörns högskola.
- Sjöberg, Ulrika & Rydin, Ingegerd (2011). Everyday Mediated Practices of Citizenship: Struggling with a New Language and Culture Through Media, 237–254 I Eide, Elisabeth. & Nikunen, Kaarina. (red), *Media in motion: Cultural Complexity and Migration in the Nordic Region*. Farnham: Ashgate.
- Sjöberg, Ulrika & Rydin, Ingegerd (2014). Talk on the media's role in creating otherness and exclusion. Discursive identifications and public (dis)connections. *Nordic Journal of Migration Research*, 4(4), 201–209.

- Strömbäck, Jesper; Andersson, Felicia & Nedlund, Evelina (2017). *Invandring i medierna. Hur rapporterade svenska tidningar åren 2010–2015?* Stockholm: Delmi rapport 2017: 6.
- SOU 2005: 56. *Det blågula glashuset. Strukturell diskriminering i Sverige*. Stockholm: Fritzes.
- SOU 2006:21. *Mediernas Vi och Dom. Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. Stockholm: Fritzes.
- Timmermans, Michelle (2018). Media use by Syrians in Sweden: Media consumption, identity, and integration. In *Diaspora and Media in Europe* (51–70). Palgrave Macmillan, Cham.
- Theorin, Nora (2017). Exploring media use and perceptions of Swedish news media among immigrants during the election campaign 2018. *Statsvetenskaplig tidskrift*, (121) 3, 465–488.
- Theorin, Nora, & Strömbäck, Jesper (2020). Some media matter more than others: Investigating media effects on attitudes toward and perceptions of immigration in Sweden. *International Migration Review*, 54(4), 1238–1264.
- Voronova, Olga; Voronova, Liudmila & Yagodin, Dmitry (2020). Russophone diasporic journalism. Production and producers in the changing communicative landscape, I Smets, Kevin; Koen, Leurs; Georgiou, Myria.; Witteborn, Saskia; Gajjala, Radhika. *The Sage handbook of media and migration*, 258–271.
- Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela (1998). De nya svenskarna möter svenska massmedier. I. *Region i omvandling. SOM-institut*, Göteborg, 49–72.

Yantseva, Victoria (2020). Migration discourse in Sweden: Frames and sentiments in mainstream and social media. *Social Media+ Society*, 6(4).